

bo društva našega mišljenja po celem Slovenskem, ki se ne bi odzvalo temu povabilu in ne bi poslalo zastopnikov na ta se-stanek.

Prihodnje dni se razpošiljajo vabila; ako bi se pomotoma kako društvo prezrlo, prosimo, naj se to takoj naznani »Slovenski krščansko-socialni zvezi« v Ljubljani. Podrobnosti obsegala bodo vabila sama.

Dobro došli v Ljubljani vsi delavski sloji za pravo prosveto našega naroda!

Politični ogled.

Razdelitev mandatov za štajerski deželni zbor. Graški nemško-nacionalni list »Tagblatt« je na podlagi statističnih podatkov izračunal, da pripada graškemu mestu — enajst mandatov. Računal je ta list takole: Štajerska šteje 1.356.058 prebivalcev, Gradec sam 138.370; volilcev v deželi je 120.636, v Gradcu 11.284; od 14.096.503 K direktnega davka odpade na glavno mesto 4.380.510 K, od indirektnega v skupnem znesku 2.380.510 K pa 515.176 K. Štajerska ima 60 izvoljenih poslancev. Po razmerju prebivalstva jih odpade torej na Gradec 6, po direktnih davkih 18, po indirektnih 12 in po številu volilcev 7. Povprečno ima torej Gradec pravico do 11 poslancev. »Grazer Volksblatt« je pa na podlagi tega ključa izračunal število kmetskih mandatov, katerih je doslej le 23. Od 60 mandatov odpade na deželo brez mest po razmerju direktnih davkov 51%, ali 30,6, po razmerju prebivalcev 73%, ali 43,8, z ozirom na število volilcev 80%, ali 48, ter po razmerju indirektnih davkov 62%, ali 37,2 mandata. Povprečno pripada torej deželi po ključu nacionalnega »Tagblatt« štirideset mandatov. Ostala mesta razun Gradca imajo pravico do 9 mandatov. Nova splošna kurija mora dobiti po obstoječem državnozbornem volilnem redu 11 mandatov, virilisti so pa trije. Ker tudi »Tagblatt« popolno prezira privilegirane kurije, veleposestvo ter trgovsko in obrtno zbornico, jih opusti tudi »Volksblatt«, in se torej razdele mandati deželnega zbora štajerskega, kot sledi: virilisti 3, mesta in trgi 20, kmetske občine 40, splošna skupina 11, torej skupaj 74 poslancev. Ta razdelitev je povsem napredna, pravična ter odgovarja na celi črti »Tagblattovemu« ključu. In vendar nemškimi nacionalcem nikakor ne gre v glavo, kako morejo kmetske občine zahtevati pomnožitev mandatov.

«Ti si pač sposobna za igralko», nadeja in se počasi bliža durim, »pa ne sprožil? Znabiti ne zadeneš prav, in potem — lahko noč vse tvoje zabave z nočnim obiskovalcem! Moja sablja te ne zgredi!»

Ko doseže duri, je odpre, ne da bi se carica premaknila.

«Pugačev te pozdravlja, Katarina, ali varuj se, ker on se povrne kot Peter III.»

«Na svidenje, Pugačev!» odgovori mirno carica.

V.

Drugo jutro po tej dogodbi skliče carica svoje generale ter jim zapove, naj se bijejo jeden odločen boj proti uporniku. Bila je huda bitka; topovi so gromeli, puške presketale. Orožje se je bliskalo v solnčni svetlobi. Tu so se videle gruče vojevalcev, divji bojni krik napolnjeval je zrak. Buzdovan, kij in meč švigal je po zraku, vzdigoval, padal in zopet vzdigoval poručen od krvi. Konji so rezgetali, teptali in divjali. Kdo bo zmagal? Pugačev pošilja vedno nove trume v boj; ne v boj, v mesarsko klanje. Tu leti konj z jezdecem brez glave po ravnini, tam že brez jezdec. Nove trume se vračajo na bojišče, boj se širi od ure do ure ljuteji, grozovitejši. Tam je preklal ruski buzdovan glavo kozaku, tam je prebodla sulica kozakova ruskega vojevnika. Kri teče v potokih, boj

Nova nadvojvodinja. Dne 10. avgusta je srečno povila nadvojvodinja Blanka, žena nadvojvode Leopolda Salvatorja, hčerko. To je že osmi otrok.

Stavka kmetov v Galiciji je začela pojemati. To pa brzkone zaradi pritiska od strani vlade, ki je delovala z orožniki in vojaštvom proti štrajku. Kmetje niso dosegli nič, vsaj ne poroča se o nikakem vspehu.

Surovo nastopanje Nemcev. Nemci ne morejo mirovati s preganjanjem Poljakov. Pretekle dni so imeli Poljaki neko veselico. Vlada je prepovedala društvom iti z razvitimi zastavami v cerkev in tudi poljski cerkveni govor je prepovedala. Duhovnik je moral nemški govoriti. Nemci pa s takim nastopanjem gotovo ne bodo ugnali Poljakov.

Prepričan katoličan. Na Francoskem zapirajo s silo redovniške šole ter iztiravajo redovnike. Podpolkovnik Sereni je dobil povelje, da gre v Ploemel z oddelkom svojega polka in tamkaj s silo zapre šolo in iztira redovnike. Podpolkovnik pa tega ni hotel storiti in je izjavil: »Jaz sem kristijan in ne bom sodeloval pri nobenem nastopu, ki je naperjen proti veri in proti mojemu verskemu prepričanju.« Prišel bo vsled te izjave, ki pa mu je le v čast, pred vojno sodišče.

Kronanje angleškega kralja se je vršilo zelo slovesno dne 9. avgusta. Kakor znano, je bilo kronanje najprej določeno za dan 26. julija, a kralj je tako močno obolel, da se ni mogel podvreči dolgim in mučnim ceremonijam, ki so v navadi pri kronanju. Sedaj se kronanje ni vršilo z istim sijajem, kakor je bilo prvotno namenjeno, to pa zaradi tega ne, da se kralj, ki še je vedno slab, preveč ne zmuči. Po končanem kronanju so vsi višji dostojanstveniki kralju prisegli zvestobo.

Ruski car in nemški cesar sta imela sestanek v Revalu. S tem sta pokazala, da sta obe državi v prijateljstvu in da hočeta ohraniti mir v Evropi.

Nemiri v Italiji. V provinciji Bari so resni nemiri vsled pomanjkanja. V Cassanu je 400 kmetov zasedlo posestvo markiza de Lucca in se neče umakniti. Orožniki so streljali na upornike. Eden je obležal mrtev, mnogo je ranjenih. V Manduriji je 1000 brezdelnih prišlo pred občinsko hišo, kjer zahtevajo kruha. Vojaštvo je pripravljeno.

Španski minister Sagasta je odstopil radi starosti in utrujenosti. Rekel je, da je hotel le še pozdraviti nastop mladega kralja kot novega vladarja in potem odstopiti.

Dopisi.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Po dejstvih, kakršna se nam nudijo v presojo, moramo priti do spoznanja, da je večina Slovencev v našem kraju glede narodnosti popolnoma breznačelna. Veliko jih je takih, ki pojma »narodnost« v obče ne poznajo, veliko pa, ki ga sicer poznajo, toda v svojo sramoto ne ravnaajo tako, kakor bi bilo temu spoznanju primerno. Vsem tem par prijateljskih besed v premislek!

Pred vsem je potrebna vzlasti dandanes vsakemu človeku trezna sodba: kar mu ugaja, kar spozna za pravo, k temu naj zavzame simpatično stališče, — kar pa se mu zdi napačno, o tem naj reče, da je napačno. Posebno velikega pomena je to pri narodni samozavesti. Toda ljudje dobro vedo, da store velik in odločen korak, ako se pridružijo jednemu ali drugemu borečemu se krdelu: odreči se morajo takozvani splošni priljubljenosti, dostop jim ni več prost v vse kroge. In ker nimajo nikakih načel, zato se jim zdi tako nevtrarno življenje najboljšo. Dolina, mirna dolina jim je ljubša nego vrhovi, kjer si stojita dve stranki nasproti, zavarovani so torej, ker brijejo viharji le po vrhovih, in ker vdarjajo strele istotako le ob vrhove! Toda človek, ki misli tako — to ni mož!

Dandanes mora imeti vsakdo neomajane nazore, svoje trdno prepričanje, in mora, ker ima razum in prosto voljo, svoje življenje uravnati po njem. Ako se zлага njegovo delovanje, javno in zasebno, vseskozi z njegovim družabnim svetovnim naziranjem, šele tedaj ima človek svoja trdna, popolna, dosledna načela. In tak mož, to je cel mož!

Svetovno dokazana je resnica, da se taka, poprej orisana neodločnost ne more ohraniti dolgo. Narava sili človeka, da se konečno, ako pride čas, pokazati barvo, mora odločiti ali za jedno ali za drugo. Človek brez načel, brez trdnega lastnega prepričanja, kako bo odločil tak? Jasno je, da je tak le orodje drugim, da drugi storijo to, kar bi moral storiti on — seveda v svojo korist. Ker homo govorili izključno o narodnosti, pomnite: korak od mlačneža do odpadnika, do izdajice, je le jeden!

Zato pa vas hočem vendar opomniti, vas, svoje rojake, svetovati vam hočem, kakor svetuje bratu brat, da začnete odsihdob spolnovati dolžnosti, dolžnosti ne do tujca, ampak dolžnosti do — sebe!

Ne sramujte se slovenskega jezika! To pravilo je povsem pravično in utemeljeno. Noben trezno misleč tujec vam ne bo zameril, ako se ravnate dosledno po

se je vnel na celi črti; kar se začno kozaki umikati. Rusi pritisnejo za njimi in cele armade upornikov se spuste v divji beg. A carski vojaki so njim za petami ter še jih mnogo pobijejo. Pugačev bil je popolnoma poražen, njegove čete pobite in razpršene ter odpodene v stepe, kjer se je začel upor. Pugačev boril se je obupno. Videl je konec svoje slave. Ranjen in od sovražnikov zasledovan, bežal je s peščico kozakov spremljan od Tugarova in njegove hčerke Sofije v nepristopne skale, iskaje skrivališče. Tam je ležal na kamenu, razmesarjen in krvav, kjer je premišljeval svoje napake in pregrehe. Vendar še ni izgubil upanja.

«Tugarov», obrne se k svojemu tovarišu. «Sreča nas je zapustila, ali pri prebivalcih Urala veljam še vedno kot Peter III. To ime zadostuje, da nabere močno armado.»

Kozak zmaje začudeno z glavo.

«Zastonj vse upanje!» odgovori trpklo. «Vse je izgubljeno in vsako zoperstavljanje nemogoče. Druzega nam ne preostaja, kot da te predamo.»

«Mene predati», zavpije prestrašeno Pugačev ter se nekoliko vzdigne. «Ali ne veš tega, da nam bo Katarina, ako se predamo, trgala ud za ud od telesa?»

«Vem, vem, Pugačev, ali meni se ni treba ničesar bati. Tvoje življenje je odkup-

nina za me. V jedni uri te zvežem in predam generalu Samarovemu.» Pri teh besedah je pokleknil Tugarov na prsi Pugačeva, mu odvezal meč in nadaljeval: «Spomni se na preteklost, Pugačev; si li imel kedaj tovariša, ki bi ti bil tako zvest kot jaz? Kdo je bil prvi, ki te je oklical za carja? Jaz, ker sem ti posodil roko za tvoje spletke, ne misleč na dobiček. Kaj sem storil, storil sem zato, ker si bil moj prijatelj od mladosti, ker si bil mož moje hčere. Grdo si ravnal z mojim prijateljstvom, moje očetovsko ljubezen si teptal! Sedaj je prišla ura maščevanja! Ako bi bil ti zmagovalec, mojemu maščevanju ne bi ušel, kakor ne uideš sedaj. Ako bi ti dobil krono, bil bi jaz prvi, ki bi ti jo izbil raz glavo!»

Pugačev postane mrtvaško bled in mrzel pot mu stopi na čelo.

«Barbar», zavpije obupno, «ali nisem dovolj nesrečen?»

«Ne toliko nesrečen, kot hudoben», odgovori Tugarov.

«Privošč mi čas k pokori!»

«Izprosi si ga od carice!»

«Milost, Tugarov! — Ne kaznuj prestopka z zločinstvom!»

«Ti si zavrzel mojo hčer, svojo ženo!»

Pugačev smrtni strah je naraščal pri vsaki besedi. Sprevidel je, da je jeza kozaka

njem, saj stori tudi on istotako. Ljubav do drugih narodov se popolnoma lahko strinja s pametno narodno samozavednostjo in z zmernim narodnim ponosom. Delajte celo na to, da bodo tujci prisiljeni z vami govoriti v vašem jeziku! Žalibog, pri nas se niti »slovenske« obitelji ne zavedajo te svoje dolžnosti. V hišah, kjer se zna le nekoliko nemški, se prezira naš jezik kot manj vreden, kot slabši; in to ne samo v govoru, celo v pisavi. Pa ne samo proti tujcem, celo — med seboj! To je škandal, škandal v pravem pomenu te ne posebno lepe besede! O, grda nehvaležnost! — Ni-li jezik, katerega se sramujete, oni, ki ga je rabila skrbna mati vaša ob zibelu svojega ljubljence, ob vaši zibelu? Tako spoštujete svojo lastno mater? Smelo si upam trditi: kdor ne čisla materne besede, ta je hinavec, ako se šteje med nas! To stori le zaradi dobička — kakoršnega že koli. — Kako drag in mil je rodni jezik nepokvarjenemu značaju, kaže se zlasti v tujini. Akoprem je tuje govorice vešč, vendar mu je nekako tesno v prsih. Iz globočine srca mu jamejo vstajati spomini, podobe mladostnih dni; v dolgi vrsti mu plavajo molče pred očmi, bude se mu misli, čuti hrepenenje brez imena, brez konca. Vse mu je tuje: tuje ljudstvo, tuj jezik! In tako osamljen se spomni nehote tega, kar pravi pesnik: »Kako lepo pač tiste dni je bilo, — Ko glas je tvoj uho mi željno pilo, — Ko so slovenski glasi sladkomili — Z milino svojo dušo mi pojili.« — To je moč, silna moč sladke materine besede!

Nikar ne podpirajte nam sovražnih podjetij kakor so »Südmarka«, »Sulferajn«, niti gmotno, niti duševno! Ne naročajte časnikov, ki so nasprotni obstanku in blagoru našega naroda! Ne dajte se premetiti, da bi prestopili k društvom, ki delajo očitno in zavratno proti nam, katera so ustanovili naši zagrizeni nasprotniki pri nas. Ta društva pobirajo povsod denar, da kupijo slovenska posestva in preženejo slovenskega kmeta iz rodne zemlje. Zvedeli smo in z veseljem izjavljamo, da je odstranil gosp. Autor, upamo, da za vedno, svoj Südmarkovski nabiralnik z mize. To je pošten čin! Zapomnite si, g. Autor: Kdor nam ni sovražen, temu bomo tudi mi vedno prijatelji! Od drugih krčmarjev in trgovcev, ki pobirajo še nadalje za take podle, nesramne, nam Slovencem sovražne naprave, s temi pa se mora odločno govoriti. — Zavedajte se vselej s ponosom, da ste vi na lastni zemlji, in da so oni le tujci na vaših tleh, tujci, ki se žive

nespravljiva. Z veliko težavo se je privlekel k nogam Sofijinim, ki je stala žalostno in molče nekoliko na strani in milo prosil.

»Angelj, proti kateremu sem v svoji slepoti grešil; ali nimaš dobre besede za me?»

»Razuzdanec! ona te proklinja«, zavpije divje Tugarov ter ga sune z noge.

»Emelj, jaz ti odpuščam!« zašepeče komaj slšno Sofija in odide plakajoča in z omahujočimi koraki.

* * *

Štirinajst dni pozneje je bila na velikem trgu v Moskvi zbrana množica ljudstva pred kletko, v katerej je bil izpostavljen ujetnik, da ga je ljudstvo gledalo.

Katarina II., ki je bila prišla gledat, je z dopadanjem in mirnodušnostjo zrla na tega človeka za železnimi stebri.

»Dober dan, Pugačev!« vskliknila je nesrečnemu pustolovcu.

Potem se je obrnila do spremljevalcev in dejala:

»Pojdite, komedija je pri kraju, moram pisati na Voltaira in mu razodeti konec!«

Drugi dan bil je Pugačev raztrgan. Tako je končal človek, ki je letal previsoko. Pri njem se je uresničil pregovor: Kdor visoko leta, nizko pade. Največ je bila kriva razuzdanost.

Tugarov in njegova hčer vrnila sta se v domače stepe nazaj.

le od vas! Proti drugemu narodu bodite vedno prijazni, ako vas spoštuje, a poleg tega bodite resni in odločni, in ne pozabite nikdar, da ste in ostanete Slovenci! Ako pa se tujec drzne vkljub dobrotam, koje je prejel od vas, in vkljub temu, da ga vi preživljate, še celo rogati se vam, ako se norčuje iz vašega naroda, tedaj ne molčite! Ne izdajte svoje zastave, ne zapustite svojega taborja, ne iščite in ne vdajte se sramotnemu pokoku, da se ne bo moglo reči o vas: »In pred ošabnih tujcev silo — Vas rodne mame sram je bilo...!«

Ako bi se zbal pravičnega boja, ako bi celo prodali za Judežev groš svojo rodno zemljo in svoje brate, tedaj vas zadene kletev naroda: »Pečat sramote, kojega pravica — Zločincem vžiga, stal vam bo na čelu, — Zaslužen si po delu, — Napis krvavo — svitel — Izdajica.« — Bodite ponosni na svoj rod! Poglejte v zgodovino: z zlatimi črkami se sveti ime našega naroda v njej! Slovenec je bil vedno zvest in hraber državljani. Bodite tudi ponosni na svoj kmetijski stan! Le čujte kako poje pesnik o kmetijski hiši: »Ta hiša nam je mati krušna, — Domovju steber je čistit; — Iz kmetijskih hiš nam hrana dušna, — Iz kmetijskih hiš omike svit! — Da bi se uklanjali tujemu nasilju? Bratje, tega ne, nikdar, nikdar ne! Vsak izmed nas naj navdušeno zakliče: »Ne, — zastoj moči — Ne smejo giniti, ki jih imam, — A hlapčevati žalibog ne znam!«

R. F.

Sv. Ilj v Slov. gor. (Koprive z domače gredice.) Že mesec dni sem bil brez kapljice črnila, a sreča je hotela, da srečam nedavno šolarčka, ki je nesel steklenico te črne vode iz nemške šole v slovensko. (To itak veste, gospod urednik, da imamo v Št. Ilju dve šoli.) Ravno prav, si mislim, in hitro posežem v žep po pero ter jo globoko namočim v ono črno steklenico. Mislim si sem, saj je namenjena za slovensko deco, in jaz sem tudi Slovenec; zakaj bi si je torej ne odnesel par kapljic na svojem peresu domu, da vidim, če še znam kaj pisati? Pisati? To že, to že, pa kaj čem pisati? Da imamo v Št. Ilju pod streho občinskega sluge nemški hotel, to že itak znate. Da so hodili naš gospod nadučitelj Saduš s svojim basom v Gradec heilat, menda tudi že veste. Kaj bi še tedaj naj pisal? In vendar, kako me miče pisati zdaj, ko imam na peresu črnilo. Že vem, že vem!

Popisal vam bom dogodek, ki sem ga zadnjič doživel v gozdu; takrat namreč je bilo, ko sem šel iskat gob. Utrujen sedim pod košato bukvo in počivam; kar pride mimo krdelec porednih šolarjev. Ne daleč od mene v stran postojijo in eden se obrne do svojih tovarišev, češ, ali že znate da hočejo v Št. Ilju nemško in slovensko šolo skupaj potegniti v eno šolo?

»Ha, ha, ha, ali so ob pamet, Franc, ti dve šoli, praviš, da bi se dali skupaj potegniti? To ni mogoče, pa ni mogoče«, odreže se seveda bolj slaboumen pritlikavec. In vsi ostali mu pritrjujejo kakor iz enega grla: »Prav imaš Štefek, to ni mogoče, France nas hoče za norca imeti, dajmo ga malko nabunkati.« »Jaz pa mislim, da je vendar le mogoče kaj takega«, nadaljuje France, ko se je otrsela napada svojih tovarišev. »Slišal sem, da imajo v Ameriki že take mašine, da lahko brez vse skrbi prestavijo hišo na drugo mesto. In kakor veste, gospoda nadučitelja zdaj že celih 5 dni več ne vidimo, kaj, če so se peljali vendar le v Ameriko po tako mašino?« »No, in če bi njo res kje kar seboj pripeljali«, nadaljuje modri Štefek, »kako pa potem? Pazite, in jaz vam razložim. Tam le na oni most, ki pelje pod cerkvijo čez železno cesto, bi se ona mašina nastavila. Seveda imeti bi morala po mojem mnenju dve dolgi, močni verigi. Ena bi se napeljala krog nemške, ena pa krog slovenske šole. Na to bi se začela gnati ona mašina in šoli bi bili kar skupaj.« »In vendar nimaš prav«, oglasi se vzadaj še Tonček. »Premakni n. pr.

nemško šolo le za par seženj in štrbunknila ti bo v predor, slovenska pa v Celcerjev travnik.« Tega ugovora pač France ni pričakoval in čelo se mu zgrbanči v gube. Sam vidi sedaj, da se z lahka ta stvar ne da doseči, ter pristavi čez en čas ves nevoljen: »Tovariši, mi smo še pač prenerodni za tako podjetje, prepustimo torej to delo modrejšim možem. Samo nekaj me še skrbi. Kaj pa mislite vi tovariši, če se to delo posreči in se bi obe šoli, kje le res, skupaj potegnili, kako ime ali kaki napis pa bi naj nosila ona združena šola?« Nastane molk. Prvi se oglasi zopet Štefek in on misli: »Nemško-slovenska šola.« »Zakaj pa ne slovensko-nemška«, odreže se Tonček. Med tem pa stopi po neprevidnosti s svojo obuto nogo na Štefekovo boso, in ta zavpije od bolečine premagan: »Osel!« »Ha, zdaj pa jo že imam«, odreže se France, »v taki šoli, ki ni eno ne drugo, bi se mi prav ničesar ne naučili; bili bi pravi oslički. Zato pa mislim, da mora nositi ta združena šola ime: »Oslovnica«, in vsi mu pritrjujejo z burnim smehom, da jo je pogruntal. — Toda Franc, ki je rekel že A, hotel je še povedati B. »Zdaj, ko je vse to dognano, imam še eno vprašanje: Če bi se obe šoli potegnili skupaj, kaj ne da, potem tudi obadva gg. nadučitelja skupaj prideta. Kakor je pa meni znano in vam gotovo tudi, ni dobro če sta pri hiši dva petelina. Rada se kavsata in ravsa. Tako si tudi ne morem misliti v eni šoli dveh nadučiteljev. Kaj mislite, kateri bi ostal in kateri bi moral odjenjati?« »Odjenjati, prav nobeden«, pravi Štefek, »slovenski bi bil dopoldne, nemški pa popoldne nadučitelj, kaj ali bi tako ne šlo?«

Zdaj me pikne muha na nos in jaz se prebudim pod ono bukvo. Videl sem, da se mi je vse to sanjalo. Hvala Bogu, da ni resnica, si mislim, poberem nabrane gobe v robec in odidem domu. Toda moje veselje je bilo prerano.

Nedavno zvem od zanesljivega človeka, da naši Nemci in posilincevi res delajo na to, da bi združili ti dve šoli v eno, sicer ne tako kakor si je France predstavljal, ampak tako, da hočejo slovensko šolo popolnoma ponemčiti. Zakaj? tega ne vem, in ne morem razumeti še danes ne. Ali nimajo Nemci že svoje šole? Kaj jih briga potem še slovenska? Ali se ne pravi to Slovencem hoteti krasti pravice?

Kakor vidite, so koprive, ki rastejo pri nas, pekoče. Pa da se ne opečejo z njimi naši nasprotniki!

Sv. Duh - Loče. (Marsikaj.) Dragi gospod urednik! Sprejmite ta dopis v predale Vašega cenjenega lista, da tudi širši krogi zvejo po večjem razmere iz našega prijetnega, a žalostnega loškega kraja. Zakaj žalostnega? me boste vprašali. 1. Zato ker se pri nas s tako veliko vmeno prebira Štajerc ali ptujec, ter se v malokaterem kraju vrši toliko tožb, kakor pri nas in 2. ker ni pri nas nobene narodne organizacije. Oglejmo si te točki malo natančneje. Gotovo je malokje ta ptujška mula tako hudo razširjena, kakor ravno pri nas, še celo vsi krčmarji, razun ednega, so naročeni na njo. In kaj sledi iz tega? Vedne tožbe, prepri, pretepi itd. Gotovo so se gospodje pri kazenski sodnji Ločanov najbolj naveličali. Poglejmo dalje. V prvi vrsti manjka pri nas bralnega društva, kjer bi ljudstvo dobivalo dobre knjige in časopise, da bi se moglo vsestransko organizovati ter prirejati poučne in zabavne narodne veselice, kakor se to godi v Žičah, ter bi se tako po shodih pripravljali na prihodnje občinske volitve, do katerih je še ravno dovolj časa se organizovati. Skrajni čas je že, da se vendar enkrat ta imenitna in važna občina iztrga iz nemškutarskih rok, ker nekaj že tako sedi v odboru slovenskih mož, kateri pa morajo tako plesati, kakor nemčurji godejo, ker se dosedaj še niso upali postaviti na lastne noge pri volitvah. Dragi kmetje loške okolice! Na političnem shodu dne 27. julija t. l. v Konjicah se je sprožila misel zaradi osnovanja prepotrebne slovenske

posojilnice v Ločah. Ako si mi osnujemo lastno posojilnico, tedaj najlažje dobimo občinski odbor v svoje roke, ker bi bili od posojilnemcev neodvisni in bi nam ne bilo treba okoli njih takorekoč beračiti, če bi kateri hotel denar na posodo, ker bi ga lahko dobili pri lastnem denarnem zavodu. Potem bi vam pa ne mogli več zapovedovati ter bi lahko po svojem prepričanju volili. Zadnji čas je že, da se začnemo enkrat tudi mi gibati, da ne bomo vedno hlapci teh nemurjev, katerih nobeden nikdar cerkve znotraj ne vidi. Na delo torej za sveto narodno stvar, ker boljša bodočnost nam je zagotovljena, ako bodemo previdni. Ločan.

Iz Kozjega (»Brivčevi« dovtipi.) Miloš Kamuščič, tisti, ki je na lanskem občnem zboru družbe sv. Cirila in Metoda govoril proti šoli v Velikovu, je res jako dovtipen človek. Toda s svojim »Brivcem« ima vedno smolo. Navadno prinaša le slabe dovtype, če pa kedaj kaj bolj »osoljenega« prinese, pa si nakopije tožbo na glavo. Sedaj pa se je lotil »dovtipov nove vrste«. »Brivec« bil je namreč tožen radi neke nedolžne pesni. Da pa se obvaruje škode, je gosp. Kamuščič dopisnika izdal, dasiravno je lansko leto pisal, da on noče biti izdajalec svojih dopisnikov! Pa šel je še dalje. Dopisniku je pisal, da je bila v uredništvu preiskava, pri kateri se je našel dopis. To pa ni res, kajti preiskave v uredništvu ni bilo! Pa še več, svetoval je celo dopisniku, naj taji, da je na tožnika cikal! Ta tega seveda ni storil. Da se reši, objavil je je g. Kamuščič »izjavo«, v kateri pravi, da ga je dopisnik varal z namišljenim dostojanstvom ter s tem dosegel sprejem pesni v »Brivca«! To zopet ni res, kar že iz tega sledi, da isti dopisnik že poldrugo leto dopisuje »Brivcu« in so se njegovi dopisi tudi sprejemali. In kar naenkrat bi si bilo treba namisliti kako »šaržo«, da bi se dosegel sprejem dopisa! In sicer »šaržo«, ki je docela brez pomena in v nikaki zvezi s pesnijo! — To so torej najnovejši »Brivčevi« dovtipi, s katerimi pa ima zopet smolo, kajti dopisnik ga je radi zadnjega očitjanja tožil. Tako je prišel gosp. Kamuščič iz dežja pod kap.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Političnega shoda na Vranskem ne bo 24. t. m. Pač pa se gotovo vrši shod v prvi polovici meseca septembra.

Mil. knez in škof so se vrnili v torek, dne 12. t. m. iz kopališča Hofgastein v Maribor nazaj.

Osebnosti. V Maribor pride kot oskrbnik deželne bolnice g. R. Zwirn, doslej oskrbnik bolnice v Voitsbergu. — V stalni pokoj je stopil deželni šol. nadzornik dr. Konr. Jarz v Brnu, kamor se je moral s Štajerskega umakniti sedanjemu Linhartu. Odlikovan je z redom železne krone tretje vrste. — Okrajni glavar v Celju, baron Apfaltrer pl. Apfaltrern je imenovan za namestniškega svetnika v Gradcu. — Odvetnik dr. Karl Wittermann v St. Lenartu v Slov. gor. se po preteku treh mesecev preseli v Fehring.

Goreti je začelo včeraj okoli 11. uri predpoldne v kleti tukajšnjega trgovca z barvami, E. Bauerle, koroske ulice št. 9. Po nepredvidnosti uslužbenca se je užgal firnis. Ker je požarna bramba v bližini ter je bila takoj na licu mesta, je zabranila večjo nesrečo.

Za pogorelece v Podovi. V petek so ustanovili mariborski Slovenci odbor, kateri je prevzel nalogo, zbirati podporo za pogorelece v Podovi. Dozdaj so darovali: po 20 K odvetniki: dr. J. Glančnik in dr. Pipuš; po 10 K: dr. Fr. Rosina, dr. Glaser, kanonik

dr. I. Mlakar, notarski substitut Jakob Kogej, zobozdravnik dr. Kac, kanonik dr. Matek, neimenovan, profesorja veronauka Kavčič in Jerovšek; kanonik Voh 7 K; po 5 K: profesor veronauka Vreže, župnik Kelemina, prelat Hribovšek; po 4 K: profesor teologije dr. Kovačič in g. Anton Korošec; vojaški kaplan Marzidovšek 3 K; po 2 K: notarijatski kandidat Strelec, sodnijski tajnik Jančič, potovalni učitelj Bele, lekarničar Taborsky, vadniški učitelj Marin, Rudolf Kukec, deželni sodni svetnik Vovšek, profesor Vrstovšek. Kanonik Majcen 10 K; dr. Rosina še 5 K, hišni posestnik Rapoc 2 K, kaplan Vodošek 2 K, gimnazijski profesor Jerovšek in Matek po 2 K. Skupaj znesek 200 kron, kateri se je poslal na župnijski urad v Slivnici, da se razdeli v podporo. Daljni zneski v ta namen se sprejemajo pri uredništvu.

Iz Središča se nam piše: Središčani se v raznih listih napadajo, ker so se v neki nujni zadevi obrnili do dež. poslanca Orniga. Moj namen ni ta čin opravičevati, ampak pojasniti hočem, kako da se je to zgodilo. Vsled neke konjske bolezni v Čakovcu, prepovedala je naša vlada vsak promet s konjsko vprego čez mejo. Ako bi ta prepoved, katera je bila popolnoma neopravičena in postavno neutemeljena, nekoliko časa obstala, bil bi to hud udarec za središke obrtnike, trgovce i. t. d., sploh, vsak promet s Središčem, ki leži ob ogerski meji, bil bi ustavljen. Da bi se ta prepoved razveljavila, storila je prvi korak tukajšnja obrtniška zadruga z vlogo na c. kr. okr. glavarstvo in na ptujskega župana Orniga. — Da pa se je ravno do tega poslanca obrnila, storila je to le iz tega vzroka, ker je ta ud grške trgovinske in obrtniške zbornice in ima kot tak dolžnost braniti interese tudi slovenskega obrtnika in trgovca. Navedena prepoved se je potem kmalu preklicala, a ne samo vsled posredovanja g. Orniga, ampak tudi vsled vloge na c. kr. okr. glavarstvo odposlane; tako se izrečno v dotičnem odloku glasi. — Da bo si vsled tega dal g. Ornig po svojih časnikih hvalo in slavo peti, tega se nismo nadjali, ko bi to vedeli, pustili bi ga pri miru. Ako smo s tem storili naroden greh, naj se nam to ne vzame za zlo; zagotavljamo pa, da v bodoče g. Ornig nikoli več povoda ne bo imel, se hvalisati, da je za nas kaj storil. Zajedno pa prosimo naše deželne poslance, naj bi resno prevdarili, ali ne bi bolje bilo vdeleževati se sej deželnega zbora, potem nam pač ne bi trebalo beračiti pri naših nasprotnikih za kako uslugo. — S tem bi tudi nam prihranili nezasluzene napade, katerih so se nekateri slovenski listi s tako slastjo poprijeli.

Na sadjarski in vinarski šoli v Mariboru se je zaključilo šolsko leto dne 13. avgusta. V začetku šolskega leta je bilo 46 učencev. Tekom leta sta 2 izstopila, 6 je bilo odpuščenih; ostalo jih je tedaj koncem šolskega leta 38. Od teh je 6 Nemcev, 31 Slovencev in 1 Srbo-Hrvat. 29 jih je posestniških sinov, 7 uradniških, 1 obrtnikov in 1 učitelj sin. Obdarovani so bili 4 Slovenci. Šola je popolnoma v nemških rokah. Še celo iz Pruskega imajo jednega učitelja. Za to tudi šola nima pravega pomena za Spodnji Štajer. V zavodu vlada taka nestrpnost, da še Slovenci niti v svojem materinem jeziku govoriti ne smejo. In potem pa bi naj učenci, kadar pridejo iz šole, druge Slovence učili z besedo, če pa se jim zabranjuje vaditi se v slovenskih izrazih!

Nova knjiga. V naši tiskarni je izšla nova, lična knjižica: Kapela žalostne Matere božje v Središču in njen častni venec. Spomenica na zlato mašo dveh srediških rojakov (mil. prošt Herg in bivši profesor Sinko) l. 1902. Spisal duhovski svetovalec Matej Slekovec, bivši središki kapelan. Knjigo krasijo tudi štiri umetno izvršene slike.

Strelna. Dne 7. t. m. zvečer je vdarila strelna v viničarju g. Frasa pri Mariboru in jo užgala. Viničarju so pogoreli poljski pridelki in jedra krava.

Začasna oprostitev vinogradov od davka. Uradni list celjskega okr. glavarstva prinaša sledeči odlok: V smislu c. kr. finančnega ministrstva z dne 16. julija 1902, št. 38.957, zadostuje, da se pridobi začasna oprostitev obnovljenih vinogradov od davka, ako se ne izkažejo v točki 2. člena III. izvršilnega predpisa z dne 6. julija 1890, drž. zak. št. 144, določene zahteve, ampak ako se sklicuje le na to, da novozasajena parcela kakaga prejšnjega vinograda leži v kakšni okuženi občini, t. j. v selski občini, za katero se je na podlagi § 1. in 4. zakona z dne 3. aprila 1875, drž. zak. št. 61 izdala prepoved.

Sv. Križ na Murskem polju. Kakor je naš list poročal, so obhajali rojaki — duhovniki pri Sv. Križu na Murskem polju dne 5. avgusta t. l. obletnico po 7 stolnem dekanu, dr. Ivanu Križaniču, ki počiva na tamonjem pokopališču. Bilo se je zbralo 12 č. gospodov med njimi tudi vlč. g. Friderik Kukovič, župnik iz Dobrne. Drugi so bili zadržani po svojih poslih. Poslali pa so pozdrave pismeno ali po brzojavu. Lepa, obenem pa žalostna slovesnost se je začela ob 8. uri z vigilijami, po katerih je služil č. gosp. Matej Štrakl ob obilni asistenci slovesno črno mašo za pokojnika in opravil molitve pri tumbi. Pri sv. maši so peli gg. učitelji s spremljevanjem orgel lep enoglasen »Requiem«. Po teh opravilih so obiskali duhovniki in nekaj vernega ljudstva grob, ki je bil lepo okinčan. Posebno lep pa je nagrobni spomenek, katerega so postavile pokojnemu dobrotniku iz hvaležnosti č. šolske sestre. Ker je bila ta svečanost ravno v torek, so se udeležili mesto šolarske maše šolarji slovesne maše. Mislim, da je to bilo pač prav umestno. Naj se spominjajo svojih velikih rojakov tudi otroci; naj vidijo, kaj z božjo pomočjo zamore postati s pridnostjo in marljivostjo mož, ki se je kakor oni rodil v kmečki hiši.

Nakup žita. C. in kr. vojaška oskrbovalnica v Mariboru (Eisenstrasse 16) bode kupila meseca septembra od posestnikov in gospodarskih zvez 200 meterskih stotov rži in 360 meterskih stotov ovsu. Seveda mora biti zrno jako lepo in debelo, popolnoma zrelo, čisto (brez mešanih drugih zrn) ter mora biti od zadnje žetve. Težak mora biti 1 hl zrna pri rži vsaj 69 kg, pri ovsu 41 kg. Kupi se v vsaki množini, tudi pod 100 met. stotov. Pismene ponudbe morajo biti kolekovane z 1 K. Pri ustmeni ponudbi se prinese 2 kg na ogled. Vsak ponudnik, ki se vojaški upravi ni znan, a ima dotično množino, katero je ponudil, se mora izkazati s pričo ali pa s potrdilom politične oblasti. Vse natančnejše se izve v vojaški oskrbovalnici.

Mladi tatovi. 15letna fanta Franc Veingerl in Jožef Nemec sta izvršila v Mariboru in okolici več tatvin. Zaradi tega je bil obsojen Veingerl na 6 mesecev in Nemec na 6 tednov ječe. Veingerl je bil že predkaznovan.

Stari denar. Nekateri ljudje so začeli pridno izdajati stare tolarje po 2 gld., ker so tako veliki kot sedanji petkronski. Kdor ga prinese na c. kr. davčni urad, mu ga presekajo na dva dela. Pazite torej pri denarju.

Celjske novice. Pretekli teden je opazila pri kopanju 16letna deklica Viljemina Jelenc neko truplo, ki je plavalo po Savinji. Pogumna deklica je plavala za njim ter je z velikim naporom izvlekla truplo nekega 8letnega fanta na breg, kjer je prišel zopet k zavesti. Pogumni deklici se ima zahvaliti, da ni utonil. — Umrl je pretekli četrtek v Celju trgovec Fr. Krick. Bil je zmeren in pošten Nemec ter deloval tudi v odboru mestne hranilnice.

Kapela pri Radgoni. Mutsko požarno društvo spi smrtno spanje; kakor v društvenem, tako je zanemarjeno tudi v narodnem oziru. No, sedaj bode gotovo vstalo in delalo čast celi občini Hrastje-Muta, oziroma celi fari. Prišel je namreč v vas »kramarski apostol«, ki jih navdušuje, pa za vse kaj družega, kakor za to, kar je potrebno. Prišel